

— ПОСІБНИК ДЛЯ ПРАКТИКУЮЧОГО ЮРИСТА · АРБІТРАЖ FOSFA

Арбітраж *FOSFA* та апеляція 2026

Арбітраж спорів за оліями, насінням олійних культур і жирами — коли застосовуються Правила, як проходить процедура, скільки це коштує і як працює дворівнева апеляція у редакції від 1 квітня 2026 року.

Для продавців, покупців, трейдерів, брокерів, сюрвейерів, P&I claims handlers та юристів, які щодня працюють з контрактами FOSFA.

Данило Христич

АНГЛІЙСЬКИЙ СОЛІСИТОР · УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ

ДН

У цьому посібнику

—	Зведена довідкова картка	03
01	Коли застосовуються Правила FOSFA	04
02	Призначення трибуналу	06
03	Процедура: сабмішени, депозити та строки	08
04	Витрати: винагорода арбітрів і відшкодовувані юридичні витрати	10
05	Слухання та надання документів	13
06	Рішення першої інстанції	15
07	Апеляційна колегія — повне друге слухання	17
08	Оскарження в суді після апеляції — ss. 67, 68, 69	19
09	Практичні поради сторонам та юристам	21
—	Про автора	23

Арбітраж FOSFA та апеляція 2026

Односторінкова зведена довідка ключових порогів, строків і зборів Правил. Усі посилання — на *FOSFA Rules of Arbitration and Appeal* у редакції, що набула чинності **1 квітня 2026 року**. Збори встановлюються Радою FOSFA і періодично оновлюються — завжди звіряйте актуальні цифри на fosfa.org/arbitration/fees/ перед прийняттям рішення.

РЕДАКЦІЯ 1 квітня 2026 Застосовуються Правила, чинні на дату договору, — а не Правила, чинні на момент виникнення спору. Запишіть дату договору в календар.	ТРИБУНАЛ Троє за замовчуванням Кожна сторона призначає по одному; FOSFA призначає третього (голову). Єдиний арбітр — тільки за домовленістю. Виключно члени FOSFA — жодних практикуючих юристів приватної практики.	СТРОК ЗА ЯКІСТЮ 90 днів Спори за якістю / станом мають бути ініційовані протягом 90 послідовних днів з моменту завершення вивантаження або доставки, з опломбованим зразком до FOSFA (Rule 1(a)).
ІНШІ СПОРИ 1 рік Усі інші спори — протягом 1 року з моменту закінчення періоду відвантаження / доставки (Rule 1(b)).	ВІДПОВІДАЧ ПРИЗНАЧАЄ 30 днів Відповідач має номінувати свого арбітра протягом 30 послідовних днів з моменту отримання повідомлення про позов (Rule 1(c)). У разі бездіяльності FOSFA призначає після 14-денного повідомлення (Rule 2(d)).	ДЕПОЗИТ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ £10,000 Арбітражний депозит, сплачується до FOSFA протягом 30 днів з моменту подання сабмішенів (Rule 1(f)). У разі несплати — призупинення провадження; через 14 днів вважається відкликаним. Плюс збори Федерації (базовий £825 за рішення + £825 надбавка за кожного нечлена; знижка £250, якщо обидві сторони — члени; знижки за тоннажем аж до 25% для дрібних партій). Звіряйте на fosfa.org/arbitration/fees.
САБМІШЕНИ — ЯКІСТЬ 30 + 30 днів Claim submission протягом 30 днів з моменту підтвердження арбітра; reply submission протягом 30 днів з моменту отримання (Rule 4(a)). Ліміту за обсягом не встановлено.	СЛУХАННЯ На розсуд трибуналу За замовчуванням — лише за документами. Усне слухання тільки за вказівкою трибуналу. Юристи приватної практики не допускаються, якщо трибунал не визнає справу «особливо важливою» (Rule 4(e)).	НАДАННЯ ДОКУМЕНТІВ Під керівництвом трибуналу Формального етапу disclosure немає. Трибунал може вимагати додаткову інформацію або документи від будь-якої сторони (Rule 4(d)).

РІШЕННЯ

Мотивоване, датується при сплаті

Мотивування обов'язкове (Rule 6(a)). Рішення датується, коли FOSFA отримує сплату зборів, — не коли воно написане. Втрата права на апеляцію через 42 дні несплати (Rule 6(b)).

АПЕЛЯЦІЯ

28 днів / £15,000

Повідомлення протягом 28 днів з дати рішення, до 12.00 за лондонським часом. Апеляційний депозит £15,000 протягом 7 днів з моменту повідомлення. Повне повторне слухання Колегією з 5 (Rules 7–9).

ОСКАРЖЕННЯ В СУДІ

28 днів

ss. 67/68/69 Arbitration Act 1996 — тільки після вичерпання апеляції. Строк рахується від дати рішення, а не отримання: *Kazan Oil v Aves Trade* [2025] EWHC 2713 (Comm).

§ 01

Коли застосовуються Правила FOSFA

Арбітраж FOSFA визначається датою договору, а не датою виникнення спору. Редакція від 1 квітня 2026 року застосовується до договорів, укладених в цю дату або після неї, — більш ранні договори продовжують діяти за редакцією, чинною на момент підписання.

Інкорпорація шляхом посилання

Арбітраж FOSFA застосовується до спорів, що «виникають з договору або договорів, які підпадають під ці Правила». Положення про доміциль і арбітраж присутні в кожному стандартному договорі FOSFA (FOSFA 4A, 11, 24, 26, 33, 53, 54 та інших) і посилаються на «Правила арбітражу та апеляції Федерації ... **чинні на дату цього договору**» (Arbitration Clause). Редакція прив'язана до дати договору — перш ніж готувати сабмішени, переконайтеся, за якою редакцією Ви працюєте.

Два маршрути входу в арбітраж FOSFA існують паралельно: Rule 1(a) для спорів за якістю і станом (з опломбованими зразками) і Rule 1(b) для «всіх інших спорів» — невиконання платіжних зобов'язань, repudiation, дійсність форс-мажору, string-позови за послідовними перепродажами. Обидва маршрути сходяться до однієї процедури за Rule 4.

Місце і застосовне право

Місцем арбітражу є **Англія**, визначене за section 3 Arbitration Act 1996 (Preamble). Арбітраж проводиться в Лондоні за англійським правом, якщо сторони не погодили інший юридичний seat (Arbitration Clause (b)). Федерація — єдиний орган, уповноважений адмініструвати арбітражі за цими Правилами; жодна сторона не може обійти її, призначивши іншу інституцію.

Строки давності — якість проти всього іншого

ТИП СПОРУ	СТРОК	ТОЧКА ВІДЛІКУ
Якість / стан (Rule 1(a))	90 послідовних днів	Завершення вивантаження (CIF/CIFFO/C&F) або завершення доставки (FOB / Ex-tank / Ex- mill / Ex-store)
Усі інші спори (Rule 1(b))	1 рік	Закінчення контрактного періоду відвантаження; або завершення фінального вивантаження за CIF; або останній контрактний день доставки; або закінчення періоду подачі судна за FOB

Спори за якістю мають бути ініційовані з опломбованим зразком, надісланим до FOSFA. 90-денний строк — це жорсткий зовнішній ліміт, на відміну від LMAA SCP і GAFTA, де еквівалентні вікна влаштовані по-іншому.

— НА ПРАКТИЦІ

Стандартний рефлекс договірному юристу «у нас є рік» для якості неправильний. Покупець, що отримав соняшникову олію поза специфікацією 1 березня, повинен ініціювати арбітраж FOSFA з опломбованим зразком до 30 травня (90 днів з моменту завершення вивантаження). День 91 — пізно: право втрачене, а не просто обтяжене.

Звернення до суду за забезпеченням збережено

Більш ранні арбітражні застереження FOSFA містили заборону Scott v Avery на паралельні судові дії. Чинне Arbitration Clause (c) скасовує її для цілей забезпечення: «Жодне положення ... не перешкоджає сторонам звертатися за забезпеченням за позовом або зустрічним позовом через судові провадження в будь-якій юрисдикції». Worldwide freezing orders, арешт суден і еквівалентні проміжні засоби захисту залишаються доступними паралельно з арбітражем FOSFA.

§ 02

Призначення трибуналу

Трибунал за замовчуванням складається з трьох арбітрів — кожна сторона призначає одного, FOSFA призначає третього як голову. Єдиний арбітр допускається лише за домовленістю сторін. Усі арбітри мають бути членами FOSFA; юристи приватної практики виключені.

Хто може засідати

Rule 2(b) обмежує призначення колом **Trading, Full Broker або Full Non-Trading Members** FOSFA, або їхніх номінованих представників. Віковий ліміт — **75 років**, або 2 роки після виходу на пенсію, залежно від того, що настане раніше. Ключове положення: «Жодна особа, яка повністю або переважно зайнята в приватній юридичній практиці, не може діяти як арбітр». Пряма або непряма зацікавленість у відповідній угоді дискваліфікує. Тож пул — це трейдери, брокери, сюрвейери та морські фахівці, а не комерційні барристери або соліситори.

30-денний строк для відповідача

Позивач називає свого арбітра в повідомленні про позов. Відповідач має **30 послідовних днів** з моменту отримання, щоб номінувати свого арбітра (Rule 1(c)). Порівняйте з GAFTA (9 днів) і LMAA SCP (тільки єдиний арбітр) — FOSFA дає відповідачу більш широке вікно, і його пропуск має наслідки.

Призначення FOSFA за замовчуванням

Якщо сторона не призначає арбітра протягом 30 днів, інша звертається до FOSFA. Федерація надсилає стороні, що не виконала свого обов'язку, **14-денне повідомлення** про намір призначити арбітра від її імені. Якщо сторона і протягом цих 14 днів не призначає арбітра, FOSFA робить призначення сама (Rule 2(d)). Федерація стягує збір за призначення — наразі £125 для членів, £250 для нечленів за чинним Прайс-листом.

Голова

FOSFA призначає третього арбітра головою після того, як двоє арбітрів від сторін уже на місці (Rule 2(e)). Голова обирається з пулу Qualified Arbitrators Федерації. Сторони не можуть пропонувати імена. Це різко відрізняється від LMAA Terms 2021, де кожна сторона обирає свого арбітра, а голова номінується спільно.

— ПОРАДА ЩОДО СКЛАДАННЯ

Повідомлення про позов — це Ваш єдиний шанс вплинути на склад трибуналу. Оберіть стороннього арбітра з релевантною експертизою за вантажем — соняшникова олія, пальмова олія, соєві боби, рибне борошно — і вкажіть себе у повідомленні як сторона, що ініціює призначення. Призначення голови тоді обмежено технічним профілем двох сторонніх номінантів, яких Федерація вже бачить.

Єдиний арбітр — тільки за домовленістю

Rule 2(a) допускає єдиного арбітра тільки в разі, якщо сторони про це домовилися. На практиці у FOSFA це рідкісний варіант — трибунали з трьох арбітрів є сильним замовчуванням. Різниця у вартості між єдиним арбітром і трьома зазвичай менш суттєва, ніж відчуття того, що один з «Ваших» трьох сидить у складі.

§ 03

Процедура: сабмішени, депозити та строки

Сабмішени FOSFA подаються електронною поштою, англійською мовою, з пагінованими підтверджувальними документами. Ліміту за обсягом немає. Годинник депозиту запускається з моменту подання – заплатите протягом 30 днів або провадження призупиняється; ще 14 днів несплати – і позов вважається відкликаним.

Графік

ЕТАП	СТРОК	ПРАВИЛО
Повідомлення про позов із зазначеним арбітром	До закінчення строку давності (90 днів якість / 1 рік інші)	1(a) / 1(b)
Відповідач призначає арбітра	30 послідовних днів	1(c)
Повідомлення FOSFA при бездіяльності відповідача	+14 днів на усунення або FOSFA призначає	2(d)
Claim submission (якість)	30 днів з моменту підтвердження арбітра	4(a)(i)
Reply submission (якість)	30 днів з моменту отримання claim	4(a)(ii)
Claim і reply submissions (інші спори)	«Без затримки» — встановлюється трибуналом	4(b)
Депозит першої інстанції	30 днів з моменту подання сабмішенів	1(f) / 4(f)

ЕТАП	СТРОК	ПРАВИЛО
Закінчення дії позову	1 рік бездіяльності; одне продовження тривалістю один рік	3

Сабмішени та підтверджувальні докази надсилаються електронною поштою. Редакція від 1 квітня 2026 року кодифікувала те, що вже було практикою: паперові копії надаються лише на запит. **Усі сабмішени та докази — письмові чи усні — мають бути англійською мовою або супроводжуватися завіреними англійськими перекладами (Rule 4).** Документи іноземною мовою без перекладу виключаються.

Ліміту за обсягом немає — але дисципліна винагороджується

На відміну від LMAA Small Claims Procedure (з її жорсткими лімітами 2 500 / 1 000 слів), FOSFA не встановлює сторінкових чи словесних обмежень на сабмішени. Це задумано саме так — Федерація розраховує, що трибунал торгових експертів засвоїть будь-який обсяг доказів, який реально вимагає спір. На практиці щільний, добре пагінований сабмішен б'є сильніше, ніж 200-сторінковий архівний дамп. Трибунали не вражає обсяг; їх вражає чіткість.

Депозит і що буває, якщо його не сплатити

Арбітражний депозит наразі опублікований у розмірі **£10,000** (встановлюється Радою, у GBP). Сплачується до FOSFA протягом 30 послідовних днів з моменту подання сабмішена. Якщо позивач не сплачує, провадження призупиняється (Rule 4(f)); після ще 14 днів несплати позов вважається відкликаним, якщо трибунал на свій абсолютний розсуд не вирішить інакше. Трибунал також може вимагати додаткові депозити в ході провадження; несплата запускає ту саму ескалацію.

Відсотки на депозити не нараховуються (Rule 1(f)). Тож позивач несе вартість тимчасового заморожування коштів у будь-якому арбітражі FOSFA, що триває довше кількох місяців.

Закінчення дії позову — одне продовження

Якщо жодна зі сторін не подає документарних доказів чи сабмішенів протягом 1 року з моменту повідомлення, позов «вважається таким, що втратив дію» (Rule 3).

Поправка від 1 квітня 2026 року вставила в положення про поновлення одне слово — «**only**»: позов, який втратив дію, може бути поновлено лише на ще один рік. Після

цього позов вважається відкликаним і покинутим, якщо тільки арбітр на свій «абсолютний розсуд» не допустить позов поза строком. Тож жорсткий зовнішній ліміт — **два роки** з моменту повідомлення. Порівняйте з GAFTA, де продовження може рухатися аж до стелі у шість років.

— САНКЦІЯ ЗА ВИТРАТАМИ

Строк сплати депозиту виконується жорстко. *Листи до FOSFA «зараз заплатимо» 30-денний годинник не зупиняють.* Призупинення провадження настає автоматично на 31-й день. Усунення можливе протягом 14-денного грейс-періоду, але лише повна оплата відновлює графік. Відповідач, який чекає на результат «призупинення-і-відклик», може просто нічого не робити.

§ 04

Витрати: винагорода арбітрів і відшкодовувані юридичні витрати

Арбітри FOSFA встановлюють винагороду самотійно, виходячи з витраченого часу, — опублікованого тарифу немає. Юридичні витрати на письмовій стадії відшкодовуються в складі «*fees and expenses*» арбітражу. Юридичні витрати на стадії слухання залежать від рішення трибуналу про «*special importance*».

Збори і депозити Федерації — що опубліковано

Федерація публікує Прайс-лист на fosfa.org. Станом на схему, оприлюднену у 2024–2026 роках:

СТАТТЯ	СУМА (GBP)
Арбітражний депозит (Rule 1(f))	£10,000
Апеляційний депозит (Rule 7(b))	£15,000
Базовий збір Федерації за рішення	£825
Надбавка за кожного нечлена	+£825 (за кожну сторону-нечлена)

СТАТТЯ	СУМА (GBP)
Знижка, якщо обидві сторони — члени FOSFA	–£250
Знижки за тоннажем (дрібні партії)	до 25 mt = 75%; 26–50 mt = 65%; 51–100 mt = 50%; 101–150 mt = 40%; 151–250 mt = 25%
Збір FOSFA за призначення — члени	£125
Збір FOSFA за призначення — нечлени	£250
Збір Федерації на апеляції	£2,250 (50% знижка, якщо обидві сторони — члени)
Випуск фінального рішення	£350 (на кожному рівні)
Нотаріально засвідчений стандартний сертифікат рішення	£150 (+ додаткові нотаріальні / кур'єрські послуги)
Мінімальний збір за рішення	£300
Валюта	GBP скрізь
Відсотки на депозити	Не нараховуються (Rule 1(f))

Ці цифри встановлюються поза самими Правилами і періодично переглядаються Радою. Завжди звіряйте на fosfa.org/arbitration/fees, перш ніж оцінювати ризик за витратами.

Власна винагорода арбітрів

Арбітри встановлюють свою винагороду самостійно, «виходячи з часу, витраченого на справу» (Rule 6(a) і Guide). FOSFA не публікує погодинної ставки або тарифної сітки для арбітрів. Трибунали випускають оцінку винагороди разом з рішенням; Федерація отримує оплату перед видачею рішення (див. §06).

Відшкодовувані юридичні витрати — письмова стадія

Rule 6(a) надає трибуналу повноваження «оцінити та присудити свою винагороду і визначити, ким сплачуються ці та інші збори і витрати арбітражу». Юридичні витрати на підготовку письмових сабмішенів відшкодовуються в складі «fees and expenses of ... the arbitration». У FOSFA немає аналога Rule 17.4 GAFTA, який за замовчуванням робить юридичні витрати невідшкодовуваними за відсутності прямої домовленості. **У FOSFA Ви можете найняти юриста для складання Ваших сабмішенів і відшкодовувати ці витрати за звичайним принципом «costs follow the event», з урахуванням розсуду трибуналу.**

Відшкодовувані юридичні витрати — стадія слухання

Rule 4(e) виключає юристів приватної практики зі слухань FOSFA, якщо «на одноосібний розсуд Трибуналу справа не є особливо важливою, і в таких випадках інша сторона має ті самі права». Це саме правило діє на апеляції за Rule 9(a). Якщо трибунал не визнає справу «особливо важливою», Ви не можете привести юриста на слухання — і, відповідно, юридичні витрати на участь у слуханні не відшкодовуються. Подавайте клопотання про «special importance» у письмовій формі якомога раніше — в ідеалі вже у першому процесуальному обміні.

— ПЛАНУВАННЯ ВИТРАТ

Типовий арбітраж FOSFA першої інстанції укладається у діапазон £20,000–£30,000, включно з депозитом, збором Федерації за рішення, винагородою арбітрів і юридичною підготовкою сторони. Відшкодування юридичних витрат у першій інстанції є реалістичним для сторони, що виграла. На апеляції цей діапазон приблизно подвоюється — плюс £15,000 апеляційного депозиту зверху. Закладайте депозит у математику мирового врегулювання — урегульований позов все одно тягне депозит (Rule 1(f) і Преамбула), і сторони залишаються солідарно зобов'язаними перед FOSFA за нарахованими зборами.

§ 05

Слухання та надання документів

Арбітраж FOSFA за задумом — паперова процедура. Усні слухання — на абсолютний розсуд трибуналу. Формального етапу disclosure немає — кожна сторона подає те, на що спирається, а трибунал може вимагати більшого.

За документами як замовчування

Rule 4(e) ставить проведення слухання «на абсолютний розсуд арбітра/арбітрів». За замовчуванням — слухання немає; роботу виконують сабмішени, підтверджувальні документи та власні знання трибуналу про торгівлю. Сторона, яка хоче усного слухання, повинна подати клопотання з обґрунтуванням; найбільші шанси на успіх — коли спір залежить від спірних усних свідчень або очного перехресного допиту свідка, чия достовірність неможливо перевірити за документами.

Якщо слухання все ж проводиться, сторони можуть з'явитися особисто або бути представленими «listed representative» — членом FOSFA категорії Trading, Full Broker або Full Non-Trading, призначеним у письмовій формі. Юристи приватної практики виключені зі слухання, якщо трибунал не визнає справу «особливо важливою» (Rule 4(e)). Якщо рішення про «special importance» прийнято, обидві сторони мають рівнозначні права; одна сторона не може привести юриста і змусити іншу з'являтися особисто.

Надання документів — під керівництвом трибуналу

У FOSFA немає аналога disclosure за CPR Part 31 або IBA Rules on the Taking of Evidence. Кожна сторона додає до своїх сабмішенів лише ті документи, на які бажає спертися. У трибуналу при цьому є два запасних повноваження за Rule 4:

- Rule 4(c): якщо одна сторона подає документ, не вручений також іншій, трибунал «повинен забезпечити, щоб копія була надана цій стороні».

- Rule 4(d): трибунал має *«повноваження запитувати додаткову інформацію або документи від будь-якої зі сторін»*.

Невиконання запиту трибуналу формально не санкціоновано Правилами, але трибунал вільний робити несприятливі висновки тим самим способом, як англійський суд робив би це за CPR Part 31.21.

Експертні докази

Правила мовчать про експертні докази. Трибунали — вже складені з торгових експертів — оцінюють корисність експертизи у кожному окремому випадку. Спеціалізовані висновки (виходи рафінації, інженерні відмови, хімія забруднення, експертна думка сюрвейера поза документами першої інстанції) приймаються там, де додають щось, чого трибунал сам не дає; обсяг і форма — на вказівку трибуналу.

— СТРАТЕГІЯ

Відсутність формального disclosure переписує побудову справи. Claim submission повинен містити кожен документ, на який позивач має намір спертися, тому що трибунал не накаже надати документи іншої сторони. Сторона, що планує надати ключовий документ лише на стадії reply або на слуханні, має очікувати, що трибунал допустить його тільки з попереднього дозволу і за наявності переконливої причини — пізні докази є структурним винятком, а не правом.

§ 06

Рішення першої інстанції

Рішення обов'язково мотивоване і підписане на встановленому FOSFA бланку. Воно датується, коли Федерація отримує сплату зборів, — а не коли арбітри підписують. Сорок два дні несплати — і право на апеляцію втрачено.

Форма і мотиви

Rule 6(a): «Рішення, які повинні містити мотиви до них, оформлюються письмово на встановленому бланку Федерації». **Мотивовані рішення є обов'язковими** — від цього не можна відмовитися. Те саме правило надає трибуналу повне повноваження оцінити і присудити свою винагороду і вирішити, хто сплачує її та решту зборів і витрат арбітражу.

Дата рішення

Механізм у Rule 6(b) — процесуальна вісь. Рішення підписується арбітрами і подається до Федерації. FOSFA потім вимагає від позивача сплатити будь-який непогашений залишок зборів. Якщо позивач не сплачує протягом 21 дня, Федерація вимагає сплати від відповідача протягом ще 28 днів. Рішення датується і направляється **при отриманні оплати**. До оплати «*зміст Рішення за жодних обставин не розголошується*».

Юридична дата рішення — дата, від якої запускається годинник апеляції і 28-денний годинник судового оскарження за s. 70(3) Arbitration Act 1996, — це, відповідно, дата отримання FOSFA оплати, а не дата підписання арбітрами. Юрист зобов'язаний фіксувати дату відправлення FOSFA, а не дату особистого отримання. У цю пастку потрапив російський продавець у справі *JSC Kazan Oil Plant v Aves Trade DMCC* [2025] EWHC 2713 (Comm) — див. §08.

42-денна втрата права

Rule 6(b) встановлює жорсткий зовнішній ліміт: якщо жодна сторона не сплачує протягом 42 днів, «*сторони втрачають право на апеляцію за Rule 7*». Тож право на Апеляційну колегію обумовлене тим, що хтось сплачує у межах цього вікна. Сторона, що програла і має намір апелювати, повинна стежити за оплатою своєї контрсторони, тому що несплата самим позивачем її власний годинник не продовжує.

Рішення датується, коли FOSFA отримує оплату. З цієї дати Ваші 28 днів на апеляцію — і Ваші 28 днів на судове оскарження — починають рахуватися.

Витрати у рішенні

Повноваження трибуналу щодо витрат за Rule 6(a) поширюються на всі «fees and expenses of the arbitration», включаючи базовий збір Федерації, винагороду арбітрів і власні витрати сторін на юридичну підготовку (з урахуванням §04 вище). Положення за замовчуванням збігається з section 61(2) Arbitration Act 1996 — costs follow the event, з розсудом трибуналу відхилятися за зазначеними підставами.

§ 07

Апеляційна колегія — повне друге слухання

Відмінною рисою FOSFA є вбудована апеляційна стадія. П'ятеро нових арбітрів повторно слухають спір по фактах і праву, з допустимими новими доказами. Це не апеляція у розумінні англійського суду — це повний перегляд у межах Федерації.

Право на апеляцію

Rule 7(a): «будь-яка сторона арбітражного Рішення має право на апеляцію». Виняток вузький — попереднє Рішення лише з юрисдикції за Rule 5(b) не оскаржується до Колегії. Інший шлях втратити це право — позбавлення за Rule 6(b) (42-денна несплата зборів).

28-денний годинник

Повідомлення про апеляцію повинно надійти до FOSFA протягом **28 послідовних днів з дати Рішення, до 12.00 за лондонським часом** (Rule 7(a)). Повідомлення одночасно копіюється іншому principal (Rule 7(b)). Це жорсткий дедлайн — еквівалента судових продовжень строків тут немає.

Апеляційний депозит — наразі опублікований у розмірі **£15,000** — повинен надійти до FOSFA протягом 7 послідовних днів з моменту повідомлення (Rule 7(b)). 14-денне продовження доступне, якщо обмеження валютного контролю затримують платіж, при наданні банківських доказів (Rule 7(d)).

Зустрічна апеляція

Rule 7(c): сторона, яка бажає подати зустрічну апеляцію, має 7 днів з моменту повідомлення іншої сторони про апеляцію. Депозит cross-appellant підлягає сплаті протягом 7 днів з моменту його власного повідомлення. Редакція від 1 квітня 2026

року продовжила вікно reply-to-cross-appeal з 14 днів до **21 дня** (Rule 7(h)) — зверніть увагу: чинна редакція FOSFA Guide все ще посилається на старі 14 днів. Правила мають перевагу.

Сабмішени на апеляції

Апелянт подає короткі підстави апеляції протягом 21 дня з моменту її подання (Rule 7(f)). Респондент подає Response протягом 21 дня з моменту отримання (Rule 7(g)). Cross-appeals дотримуються того самого 21-денного ритму на кожній стадії (Rule 7(f) і 7(h)).

Склад Колегії

Апеляційна колегія складається з **п'яти** членів, обраних з Appeal Panel Федерації (Rule 8(a)). Жоден член, який діяв арбітром у першій інстанції, не може засідати у Колегії. Склад визначається FOSFA — сторони не можуть номінувати членів Колегії.

Розгляд de novo

Це ключова відмінність від судового перегляду. FOSFA Guide прямо вказує: «Апеляція зазвичай виникає з Арбітражного Рішення першої інстанції і в цьому контексті передбачає повний повторний розгляд спору. Ні сторони, ні їхні представники не можуть припускати, що докази або інформація, надані під час арбітражу, доступні Колегії». Нові докази допускаються (за умови попереднього вручення іншій стороні), а Колегія «повністю уповноважена використовувати свої знання про торгівлю». Колегія може підтвердити, змінити або скасувати рішення першої інстанції.

Апеляція у FOSFA — це не перегляд помилки, а нове слухання. П'ятеро нових арбітрів, нові докази, Ваша справа, відбудована з нуля.

Слухання апеляції

Усне слухання на стадії апеляції є робочою нормою — більш поширене, ніж у першій інстанції. За 21 день до слухання апелянт подає шість комплектів узгодженого common bundle, включно з юридичними джерелами (Rule 9(b)). Те саме обмеження за

Rule 4(e) на юристів приватної практики діє і на апеляції за Rule 9(a) — потрібне рішення про «special importance».

§ 08

Оскарження в суді після апеляції — ss. 67, 68, 69

Після Апеляційної колегії шлях до англійського Commercial Court залишається за sections 67, 68 і 69 Arbitration Act 1996. Поріг високий. 28-денний годинник рахується від дати Рішення, а не від отримання.

Що можна оскаржити

Arbitration Act 1996 зберігає три статутних маршрути до Commercial Court, від яких жодне застереження FOSFA не може договірно відмовитися, за винятком section 69, яку можна виключити за домовленістю:

- **Section 67** — оспорування змістовної юрисдикції трибуналу.
- **Section 68** — serious irregularity, що зачіпає трибунал, провадження або рішення.
- **Section 69** — апеляція з питання англійського права (доступна, оскільки застереження FOSFA її не виключають; це найбільш використовуваний маршрут у товарних спорах).

Усі три підпадають під 28-денний строк, що рахується від дати рішення (section 70(3)).

Kazan Oil v Aves Trade — дата рішення фіксована

У справі *JSC «Kazan Oil Plant» v Aves Trade DMCC* [2025] EWHC 2713 (Comm) суддя Foxton J відхилив заяву за section 69 як поза строком. Спір стосувався контракту на 48 000 mt сирової соняшникової олії від 13 серпня 2020 року між російським продавцем і покупцем з ОАЕ. Санкції затримали сплату зборів на стадії апеляції; платіж було здійснено через посередника в ОАЕ 8 квітня 2025 року; FOSFA випустила Рішення 10 квітня 2025 року; продавець подав заяву за section 69 8 травня 2025 року — у межах 28 днів з моменту отримання, але через 43 дні після дати, коли Рішення було винесене.

Постановлено: за section 70(3) строк рахується від дати винесення рішення, а не від дати отримання або вручення. Заяву було відхилено, у продовженні строку відмовлено.

Ця справа наразі є провідним FOSFA-орієнтованим прецедентом щодо годинника section 70(3). Юристи зобов'язані фіксувати дату Рішення (дату відправлення FOSFA після отримання оплати) і відлічувати назад від неї, а не від дня, коли рішення з'являється у поштовій скриньці.

Поріг section 68

Поріг serious irregularity, словами DAC Report, зарезервований для «крайніх» випадків, у яких заподіяна істотна несправедливість. За останні роки Commercial Court розглядає близько 30–40 заяв за section 68 на рік; відсоток успішних близький до нуля. Сторона, що не згодна з комерційними або правовими висновками трибуналу, не пройде через section 68, просто переформулювавши цю незгоду як «irregularity».

— підсумок

Сплачуйте збори на стадії апеляції якомога раніше. Затримка з оплатою датує рішення пізніше — але тоді й вікно апеляції починає рахуватися від тієї пізнішої дати, і Ваш годинник за section 70(3) також. Санкції та обмеження валютного контролю не є продовженнями строків; це просто додатковий ризик, яким потрібно керувати — або сплачуючи рано, або звертаючись за валютним продовженням за Rule 7(d) з банківськими доказами.

§ 09

Практичні поради сторонам та юристам

Арбітраж FOSFA винагороджує ранню методичну підготовку і карає стратегію, придуману в останній момент. Короткий чек-лист — що робити і чого не робити до та в ході арбітражу.

До початку арбітражу

- **Фіксуйте дату договору, а не дату спору.** Застосовна редакція Правил FOSFA визначається датою укладення договору (Arbitration Clause). Договори, укладені до 1 квітня 2026 року, продовжують діяти за попередньою редакцією; не виходьте з того, що поправки 2026 року застосовуються.
- **Не пропустіть 90-денний строк за якістю.** Rule 1(a). Стандартний рефлекс sales-юриста «у нас рік за будь-яким позовом» для якості неправильний. Втрата арбітражного права настає автоматично; розсуд трибуналу допустити позов поза строком вузький.
- **Надішліть опломбований зразок до FOSFA разом з повідомленням.** Rule 1(a). Федерація зберігає зразок для трибуналу.

Складання сабмішенів

- **Пишіть англійською. Перекладайте кожен документ.** Rule 4 (поправка від 1 квітня 2026 року). Документи іноземною мовою без завіреного перекладу виключаються.
- **Завантажте справу одразу.** Етапу disclosure немає — додайте кожен документ, на який маєте намір спертися, з першим сабмішеном. Пізні докази потребують дозволу трибуналу і переконливої причини.
- **Точно вказуйте дату default.** Коли збитки залежать від ринкової ціни, дата repudiation — це тригер дати default після *Ayhan Sezer v Agroinvest* [2024] EWHC 479 (Comm).

Подавайте альтернативні розрахунки за кількома можливими датами, щоб захистити позицію.

Слухання і докази

- Розраховуйте на розгляд за документами у першій інстанції. За замовчуванням слухання немає (Rule 4(e)). Якщо Вам дійсно потрібні усні докази щодо достовірності — подавайте клопотання з самого початку і пояснюйте причину.
- Подавайте клопотання про «special importance» з першого дня, якщо Ви хочете юриста на будь-якому усному слуханні. Rule 4(e) — трибунал не може датувати рішення заднім числом, коли вже сформував думку про складність справи.

Апеляція і судове оскарження

- 28-денний годинник апеляції рахується від дати Рішення, а не від моменту, коли Ви його отримали. *Kazan Oil v Aves Trade*. Фіксуйте дату відправлення FOSFA, відлічайте назад.
- Сплачуйте збори першої інстанції протягом 42 днів або втратите право на апеляцію. Rule 6(b). Не залежить від 28-денного годинника повідомлення — обидва строки повинні бути дотримані.

Мирове врегулювання

- Урегульований позов все одно тягне депозит. Rule 1(f) і Преамбула. Закладайте £10,000 арбітражного депозиту (і будь-які додатково запитані суми) у математику мирового; сторони залишаються солідарно зобов'язаними перед FOSFA за зборами, нарахованими до моменту врегулювання.

Арбітри FOSFA — це не загальні судді; це трейдери оліями, олійним насінням і жирами, які роками робили арбітраж. При правильному використанні FOSFA дає те, чого не може жоден суд, — колегію, яка вже розуміє торгівлю, про яку Ви сперечаєтесь.

Данило Христич

— АНГЛІЙСЬКИЙ
СОЛІСИТОР · УКРАЇНСЬКИЙ
АДВОКАТ

Данило Христич — англійський соліситор (England & Wales) з більш ніж десятирічним досвідом у міжнародній торгівлі, морському праві та морському арбітражі. Представляє інтереси судновласників, фрахтувальників, трейдерів товарами та їхніх страхувальників в арбітражах GAFTA, **FOSFA**, LMAA та LCIA, а також у Commercial Court у Лондоні.

Морська практика охоплює спори за чартерпартіями (demurrage, detention, фрахт, deadfreight, off-hire), спори за коносаментами та перевезеннями, а також позови за купівлею-продажем товарів на стику shipping і commodity trade. Має досвід отримання worldwide freezing orders (WFO) у Англійському Високому суді, член української колегії адвокатів. Регулярно відзначається *The Legal 500*; у листопаді 2024 року виступив основним спікером тренінгу GAFTA Professional Development у Кейптауні, у 2021 році провів перший юридичний вебінар GAFTA з partial shipments.

Обраний практичний досвід

Black Sea Commodities Ltd v Lemarc Agromond PTE Ltd [2021] EWHC 287 (Comm) — консультував Black Sea Commodities у спорі про оспорування юрисдикції арбітражу GAFTA; Commercial Court скасував рішення GAFTA, визнавши відсутність юрисдикції.

Trans-Oil International SA v Savoy Trading LP, Ivan Melnykov [2020] EWHC 57 (Comm) — консультував пана Мельникова у справі про worldwide freezing order; суд відмовив у замороженні активів.

Апеляція у FOSFA проти багатонаціональної корпорації — довів наявність форс-мажору через війну в Україні у спорі на суму \$1,2 млн; за підсумками апеляції сума збитків знижена з \$1,2 млн до \$350 тис.

Представляв українського продавця соняшникової олії в арбітражі FOSFA та подальшому розгляді у Високому суді Англії проти естонської компанії, фактично керованої громадянином України, що проживає в Лондоні. Завдяки аудіозапису відмови від виконання договору та встановленню сімейних зв'язків між ключовими фігурами отримано заочне судове рішення, що призвело до добровільної виплати \$1,3 млн.

EMAIL

danil@danil-hristich.com

САЙТ

danil-hristich.com

WHATSAPP

+380 63 295 6265

TELEGRAM

[@danilhristich](https://t.me/danilhristich)

Важливе повідомлення

Цей посібник — практичний огляд FOSFA Rules of Arbitration and Appeal, чинних з 1 квітня 2026 року, разом з відповідними положеннями FOSFA Price List щодо депозитів та зборів. Він надається виключно в загальних інформаційних цілях і не є юридичною консультацією. Читання або використання посібника не створює відносин «юрист-клієнт». Конкретні факти та положення договорів істотно впливають на аналіз будь-якого спору, і читачам слід отримати незалежну консультацію перед прийняттям рішення про дію або бездіяльність.

Посилання на депозити FOSFA, збори Федерації, збори за призначення та інші цифри, встановлені Радою FOSFA, відображають положення на дату публікації, взяті з fosfa.org/arbitration/fees у чинній на цю дату редакції. Ці цифри періодично оновлюються Радою FOSFA і повинні бути звірені на **fosfa.org**, перш ніж на них спиратися. Посилання на FOSFA Rules of Arbitration and Appeal надано на чинну редакцію, опубліковану Federation of Oils, Seeds and Fats Associations. Англійський нормативний матеріал процитовано з посиланнями на legislation.gov.uk, де це можливо; посилання на справи надано у neutral citation format англійських судів.

Сама процедура FOSFA проводиться англійською мовою. Цей посібник українською — для розуміння механіки; реальні сабмішени подаються трибуналу англійською.

© 2026 Данило Христич. Усі права захищені. Посібник може бути поширений у незмінному вигляді з зазначенням авторства; жодна його частина не може бути відтворена, змінена або включена в інші матеріали без письмової згоди автора.

— ГОЛОВНА ТЕЗА В ОДИН РЯДОК

Арбітри FOSFA — це трейдери оліями, олійним насінням і жирами, які роками робили арбітраж. При правильному використанні FOSFA дає те, чого не може жоден суд, — колегію, яка вже розуміє торгівлю, про яку Ви сперечаєтеся, на годинниках, які договір і дата рішення фіксують з самого початку.

GAFTA. FOSFA. LMAA. Англійський Commercial Court. Арешт суден. Санкції. Десять років морських і товарних спорів — від чорноморських зернових вантажів до апеляцій у Лондоні.